

LESBRIEF

www.flamenkita.nl

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Een voorwoord van de makers: achtergronden	3
2. Over de voorstelling / makers en spelers	4
3. Voorafgaand aan de voorstelling	4
3.1 inleiding op de muziekvoorstelling	5
3.2 Lichaamstaal	5
3.3 Theaterregels	5
4. Na de voorstelling	6
4.1 nagesprek met de kinderen	6
4.2 Spaans handklap spel	6
4.3 Spaans zang- en taal les & bijlage 1 en cd	6
4.4 Taal / tekenopdracht – ‘De klas als recensent’	6
5. Over Samba Salad	7 – 10

1. Een voorwoord van de makers – achtergronden

Tijdens onze straattheatertournees in **Granada, Sevilla en Cordoba** (Spanje) in 1978 en 1981 hadden wij dagelijks ontmoetingen met Spaanse zigeuners. Op straat en in café's brachten wij komisch muziektheater met een knipoog naar de flamenco, dat oogstte veel waardering bij de zigeuners. Het was voor ons relatief eenvoudig om dichtbij het lokale volk te komen. Geen enkele andere muziek had ons ooit eerder zo diep in de ziel geraakt. Het is moeilijk te omschrijven wat dé flamenco is, zeker is dat het een verzamelnaam is voor de muziek, zang en dans zoals die in de afgelopen eeuwen ontstaan is in het Zuid Spaanse Andalusië. Over de flamenco wordt vaak gezegd dat zij temperamentvol is, expressief en krachtig. Maar ook dat het veel meer is dan een muzikale stroming, een levensstijl.

Wij raakten in de ban van de flamenco en blijven tot op de dag van vandaag deze mysterieuze wereld verkennen. Wat ons zo bijzonder intrigeert is haar flamboyante spontaniteit en mix van culturen in een zeldzame combinatie van muziek, dans en poëzie. Wij hebben veel inspiratie gehaald uit deze unieke kunstvorm maar nooit eerder stond zij centraal in onze programma's.

Deze culturele schat wordt bewaard door miljoenen *aficionados* (toegewijden) die, behalve de Spaanse, vele nationaliteiten kennen. Flamenco wordt dan ook over de hele wereld van Tokio t/m New York op serieuze en professionele wijze beoefend. Zij heeft iets magisch en iedereen die eenmaal is 'aangeraakt' door haar, laat dat gevoel nooit meer los. Ook wij behoren tot deze categorie en aan ons het genoeg en de uitdaging om iets van de betovering van de flamenco over te brengen op kinderen.

Betovering

Met het woord 'betovering' hebben we het tegelijk over de essentie en het uiteindelijke doel van de flamenco, de '**Duende**'. **Ivo Hermans** omschrijft het in zijn gelijknamige boek 'Duende' als volgt:

'De beheksing die uitgaat van echte flamenco. Het begrip wijst op de muzikale extase en de lichamelijke gevolgen ervan, zoals kippenvel en tranen... Flamenco lijkt tegengestelden zoals blijdschap en droefenis of hoop en doodsucht met elkaar te verbinden. Combinaties die leiden tot droefgeluk of blijde droefenis. Vreemde sensaties die een traan met een glimlach verbinden. Zij verscheurt de ziel en voegt ze weer samen in een schitterend ogenblik van bevrijding. Dit moment noemt men de Duende, de donkere ziel van de flamenco... Letterlijk betekent Duende 'elf' of 'nimf'. Bijgelovige Zigeuners zien de Duende als een rondzwervende geest die de betovering verwekt'.

Dit element van de beheksing bracht ons op het idee om als basis voor een muziektheaterstuk een flamencosprookje te schrijven, een sage in de sfeer van de gebroeders Grimm. Extreme gebeurtenissen in een sprookje vertelt, hoe gruwelijk ook, zijn ook voor kinderen (tot bepaalde grenzen) acceptabel en passen perfect in de zeer uiteenlopende sferen en emoties van de belangrijkste **palos** (flamenco-stijlen). Wij willen in ons verhaal niet van alles uitleggen over de flamenco of vervallen in de gebruikelijke clichés. Wij willen wel ons jonge publiek iets laten beleven en tegelijk 'besmetten' met het flamenco-virus. Het alleen uitvoeren van een selectie palos in een bepaalde volgorde, hoe integer ook, volstaat dan niet. Daarom een flamencosprookje.

In samenwerking met enkele kopstukken (dansers en musici) uit de Nederlandse flamencoscene maakten wij '**Flamenkita**' een **flamencosprookje**. Samba Salad werkt voor deze voorstelling samen met Mario Garcia Blanco, Mascha Meijman, Erminia Fernandez Cordoba, Arturo Ramón en Edsart Udo de Haes. Dit zijn allemaal artiesten uit de Nederlandse flamencowereld, die blij zijn om aan deze voorstelling te werken. Het spreekt hun aan om flamenco met een knipoog over te brengen aan kinderen. Flamenco in kindermaten (vanaf 6 zes jaar), een aaneenrijging van gedanst, gezongen en gespeelde belevenissen van een betoverde gitaar. Toegankelijk muziektheater voor het theater en het basisonderwijs over de magie van de flamenco. Wij wensen jullie veel plezier met Flamenkita! - *Herman Link en Rita Iny* - artistieke leiding Samba Salad

2. Over de voorstelling

Flamenkita is een flamenco sprookje voor kinderen vanaf 6 jaar en familie over de belevenissen van een betoverde flamencogitaar. Muziektheater gecreëerd en gebracht door een ongekennde combinatie kunstenaars uit de jeugdtheater- en flamencowereld met dans, poëzie, 'live' muziek, zang, mime, komedie en vertelkunst.

Cypressa moet van haar vader, een rijke koopman uit Cadiz, trouwen met een deftige familielvriend. Zij wil dat niet en loopt weg, dwalend door het bos ontmoet zij de liefde van haar leven, de houthakkerzoon Amato. Maar Bruja, de jaloezse bosheks lokt Cypressa in een val en betovert haar in een boom. Tot er op een dag een houthakker langskomt...

*Beter zo dan als hout op 't vuur! Beter zo dan als lijst aan de muur!
Beter zo dan als kam voor je haar! Beter zo mijn liefste...,
als jouw gitaar!*

Kam je haren strak naar achter, doe een grote bloem in je haar of zet een mooie Spaanse hoed op, vergeet je dansschoenen niet en neem een waaier mee want het wordt heel warm. Hoor... de gitaar roept ons!

makers & spelers:

Herman Link: artistieke leiding, concept, tekst, composities, zang, spel, gitaren & percussie

Rita Iny: artistieke leiding, concept, eindregie, zang & spel

Arturo Ramón & Edsart Udo de Haes: flamencogitaren & composities

Mascha Meijman (Primavera): choreografie, dans & spel

Maya Link: zang, dans, spel, workshopbegeleiding

Mario Garcia Blanco: dans, zang, spel & flamencogitaar

Erminia Fernandez de Cordoba: zang

Nicoline van de Beek: dramaturgische adviezen & eindregie, Theo Olthuis: tekstbijdragen

Harriët 'Kika' IJssel de Schepper: choreografie adviezen, Gert Jan Gomes (DSL): licht en geluidstechniek

3. Voorafgaand aan de voorstelling

Binnenkort gaat u met uw leerlingen kijken naar de muziektheater voorstelling Flamenkita van Samba Salad. De verschillende onderdelen in deze lesbrieven zijn bedoeld om uw leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op het theaterbezoek aan en het zo plezierig mogelijk te laten verlopen. Daartoe bestaat dit lesmateriaal uit nuttige informatie over de voorstelling, praktische opdrachten en informatieve tips en kijksuggesties, waarbij 'kijken naar', 'luisteren naar' en 'beleven van' centraal staan. Tevens bevat deze lesbrieven verwerkingsopdrachten die u na afloop van de voorstellingen kunt gebruiken om met uw leerlingen te reflecteren.

Ga ook naar www.flamenkita.nl voor meer informatie over de voorstelling: filmpjes, foto's, wetenswaardigheden en links naar andere sites over de flamenco muziek, dans en cultuur.

3.1 Inleiding op de muziektheatervoorstelling

Vertel de kinderen dat ze naar een voorstelling gaan waarin een spannend verhaal wordt verteld. Om het verhaal te vertellen worden ook muziekinstrumenten gespeeld, gezongen, gedanst en toneel gespeeld. Vraag wie er wel eens danst, zingt of toneel speelt. Op wat voor manieren kan je een verhaal vertellen?

Luister naar de cd met liedjes uit de voorstelling samen met de kinderen. Vraag de kinderen wat hun het meest opvalt. Is de muziek anders dan waar zij meestal naar luisteren?

3.2 Lichaamstaal : In de voorstelling wordt niet alleen gesproken maar toch kun je goed zien waar het over gaat. Dat komt omdat de spelers met hun lichaam kunnen praten. Iedereen kan praten zonder woorden: dat kun je met je gezicht, handen, benen, maar ook met je hele lijf. In de volgende opdrachten gaan de kinderen zonder geluid 'praten' met hun gezicht en hun lichaam.

Theater als een spel met emoties - gezicht en lichaam. *De kinderen zitten in de kring.*

Vraag een aantal kinderen om een aantal emoties met hun gezicht uit te beelden. De rest doet meteen na. Noem woorden als: blij, boos, verdrietig, bang, nieuwsgierig, verliefd. Daarna doen ze het nog een keer staand en nu met hun hele lijf.

Laat de kinderen door de zaal lopen vanuit steeds een ander woord. Noem steeds een van de volgende woorden: stoer, moe, blij, verdrietig, opgewonden, slap, boos, nieuwsgierig. Bedenk er eventueel nog een paar of laat de kinderen dit bedenken. Verdeel vervolgens de groep in twee helften en laat de kinderen zelf een van de voorafgaande manieren kiezen (voor de allerkleinsten: fluister in op welke manier ze gaan bewegen). Laat de kinderen aan de kant raden welk gevoel ze uitgebeeld zagen.

3.3 Theaterregels

Vertel de kinderen waar de voorstelling plaats gaat vinden en wanneer.

- Neem vervolgens op een speelse manier de theaterregels met ze door. Of ze nu in de eigen gymzaal gaan kijken of in het theater: als je publiek bent bij een voorstelling gedraag je je anders als in de klas of thuis voor de televisie. Laat de kinderen vertellen wat het verschil is tussen een bezoek aan een dansvoorstelling en bijvoorbeeld een bezoek aan een bioscoop of een concert.
- Oefen evt. van tevoren in de klas hoe het is om publiek te zijn. Laat een of meerdere kinderen 'optreden' en oefen hoe het is om te applaudiseren!!

De theaterregels zijn:

- wees ruim op tijd aanwezig in het theater
- plassen doe je voorafgaand aan – en niet tijdens de voorstelling
- niet praten tijdens de voorstelling, dat stoort de andere kinderen en de spelers
- niet snoepen tijdens de voorstelling
- niet spelen met sleutelhangers, speeltjes of andere dingen die geluid maken tijdens de voorstelling
- Leg uit aan uw leerlingen dat de voorstelling begint, zo gauw de lichten uitgaan.

4. Na de voorstelling

4.1 nagesprek met de kinderen

Praat na de voorstelling met de kinderen over wat ze hebben gezien. Als hulp hierbij kunt u de onderstaande vragen gebruiken:

- Wat vond je mooi, spannend, grappig in de voorstelling?
- Welke bewegingen zag je? Kun je er een paar nadoen?
- Waarom ging het meisje Cypressa weg van huis?
- Waarom heeft de heks Cypressa betoverd?
- Hoe werd er gedanst en muziek gemaakt?
- Hoe is flamencodans anders dan bijv. hip hop of ballet?
- Laat de kinderen vertellen wie er allemaal meewerken aan een muziektheatervoorstelling (acteurs, zangers, dansers, muzikanten, schrijver van het verhaal en liedteksten, componisten, regisseur, choreograaf, kostuum/decorontwerper, technici voor licht en geluid, etc.)

4.2 Spaans handklap spel

In flamenco heeft de speler tijdens het dansen, voetenwerk en handklappen (palmas) altijd een liedje in zijn of haar hoofd. Dat heet in flamencotermen ook wel het ‘compas’. Deze cadans van de voetritmes of handklappen is ook soort van een liedje. Om dit te ervaren, laat een leerling regelmatig klappen op de tel. Een andere leerling klapt in de maat de lettergrepen van een bekend kinderliedje er doorheen. Zing het liedje zonder het met de stem te laten horen. De andere kinderen moeten raden welke liedje werd geklapt. (b.v. Oze wieze wo , Altijd is kort jakje ziek, Klap is in je handjes of met groep 7/8 een voor de kinderen bekend popliedje).

Leer ook een ritme in syncope te klappen. Syncope wordt toegepast in vrijwel alle muziekstijlen en vormt een essentieel onderdeel van het ritme van “swingende” stijlen als bijvoorbeeld flamenco, jazz, hiphop, rap, samba of salsamuziek. Loop in de maat en *klap in je handen tussen je voetstappen in*. Zing een bekend liedje of rap op de maat van de syncope.

(stap-klap-stap-klap-stap-klap-stap-klap)

1 - 2 - 3 - 4 - 1 - 2 - 3 - 4

4.3 Spaans zang- en taal les

In de bijlage vind u een aantal Spaans taallessen & spelletjes voor beginners op basis van de lesmethode Qué Guay. Ook een liedje uit de bijbehorende cd met liedjes uit Flamenkita. Door middel van oefeningen en spel leren de kinderen een aantal Spaans woorden. Samen met de cd kunnen ze dit Spaanse liedje leren. Meer info over de Spaanse lesmethode bij:

<http://www.queguay.nl> of bij www.kindermuziek.com .

4.4 Taal & tekenopdracht – ‘De klas als recensent’

Na afloop van het bezoek aan de voorstelling praat u met uw leerlingen over de voorstelling. Laat uw leerlingen vertellen of hun verwachtingen zijn uitgekomen.

Laat uw leerlingen vertellen wat hen het meest/minst aansprak in de voorstelling en waarom.

5/6 jaar: Laat uw leerlingen een tekening maken van scènes uit de voorstelling.

7/8 jaar:

Laat uw leerlingen krantenkoppen over de voorstelling bedenken. Laat uw leerlingen vertellen wat hen het meest/minst aansprak in de voorstelling en waarom.

9/10 jaar

Laat uw leerlingen vertellen wat hen het meest/minst aansprak in de voorstelling en waarom.

Laat uw leerlingen een verhaal schrijven over welke rol hen het meest aansprak in de voortelling. Misschien zouden zij deze rol zelf wel graag hebben gespeeld. Of juist helemaal niet. En waarom dan wel of niet? Hoe zou een dag van uw leerling er dan hebben uitgezien, als hij/zij zelf in de voorstelling had meegespeeld?

11/12 jaar

3) Laat uw leerlingen een artikel schrijven voor de schoolkrant over het bezoek aan de voorstelling.

Laat hen de volgende aandachtspunten verwerken in dit stuk:

- Wat is de titel van de voorstelling?
- Waar heb je de voorstelling gezien?
- Welke muziektheatergroep speelde? Met hoeveel spelers?
- Omschrijf wat je gezien hebt.
- Wat vind je van deze voorstelling en waarom vind je dat?

Samba Salad vindt het erg leuk om de reacties van de leerlingen op de voorstelling te horen.

Als de leerlingen nog vragen hebben aan de dansers, kunnen ze die meesturen. De Samba Salad spelers beantwoorden dan alle ontvangen post! Opsturen kan naar: Samba Salad, Postbus 13, 1860AA Bergen NH of naar info@sambasalad.nl.

5. Over Samba Salad

Samba Salad heeft zich de afgelopen drie decennia ontpopt als een innovatieve pionier op het gebied van de kindermuziek in Nederland. Vaak tegen de gangbare trends in, onvermijdelijk vanwege haar multiculturele samenstelling, creëerde de groep onder artistiek leiding van *Herman Link* en *Rita Iny* oorspronkelijke composities en teksten waarin een grensoverschrijdende mengeling van muziek te horen is. Flamenco, salsa, samba, fado, tango, calypso, jazz, klassiek, kaseko, Arabische- en Afrikaanse muziekstijlen zijn een paar voorbeelden uit het kleurrijke inspiratiepalet van de groep.

Theaterconcerten en muziektheater met aansprekende thema's en humor helpen de muziek begrijpelijk en toegankelijk te houden voor het jonge oor. Hierbij zoeken zij de grenzen van het muzikale niveau van het kind zonder de muziek te infantiliseren. Bruisende (vaak exotische) akoestische muziek en dito instrumenten 'live' gespeeld en gezongen door multigetalenteerde en professionele musici. Het resultaat is aanstekelijk, grensverleggend en 'oudervriendelijk'.

Behalve voorstellingen en concerten ontwikkelde *Samba Salad* theater- en muziekprojecten waaronder het multidisciplinair onderwijsproject School op Stelten i.s.m. o.a. Unicef, het Metropole orkest, de TROS, muziekcentrum Vredenburg, Muziekcentrum van de Omroep, CliniClowns, Stichting Vakantiewerk Utrecht, ThiemeMeulenhoff uitgeverij, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind e.v.a. uiteenlopende kunst- en onderwijsinstellingen. Door haar jaarlijkse tournees en onderwijspublicaties zijn er nog maar weinig basisscholen (inclusief de Nederlandse Antillen) die nog geen kennis hebben gemaakt met het werk van Samba Salad.

Er verschenen inmiddels zestien cd-albums en zes kinderboeken n.a.v. het werk van de groep, waaronder: '*Was maar op Trinidad*' (Thieme-meulenhoff), een inmiddels veel gebruikte liedbundel in het basisonderwijs, en de (voorlees)verhalenbundel (en cd); '*Zingen Zonder Zijwieltjes*' voor kleuters, en 3 liedjesbundels met cd: *Zingen op de Achterbank, Deel 1, 2 & 3* (The House of Books). In Maart 2008 (30 jarig bestaan) heeft Samba Salad haar 4000e voorstelling gespeeld en haar eerste gouden plaat ontvangen. *Samba Salad* is aangesloten bij het compilatielabel 'Putumayo kids' en is te horen op de cd 'Animal Playground'. Deze cd verscheen in meer dan 100 landen waaronder de Verenigde Staten en Canada. In 2008 won Samba Salad de Rabobank Cultuurprijs in de categorie Podiumkunsten.

Voor meer informatie kijk naar: www.sambasalad.nl , www.flamenkita.nl , www.schoolopstelten.com / cd's en boeken bij www.kindermuziek.com

De pers over Samba Salad:

Uitbundig flamenco-sprookje!

Anita Twaalfhoven (Trouw 27 april 2011)

Wie de muziek van Samba Salad hoort, wil meezingen en meedansen...de Spaanse allegria een flamencostijl, klinkt zwoel...Na de laatste vier feestliedjes uit Brazilië, Suriname, Spanje en Frankrijk kan de vakantiestemming niet meer stuk.

Anita Twaalfhoven (Trouw 28 juli 2010)

Samba Salad zorgt voor aanstekelijk Caribische sfeer ...Canadaplein in lichterlaaie. "De bonte Salade van multicultureel lekkers"... deze kwalificatie uit het programmaboekje maakt

de band helemaal waar. Samba Salad zet een geluid neer waar veel mensen automatisch van gaan bewegen... De kinderen dansen en ook hun ouders doen mee.

Martien Douw (Noordhollands Dagblad 10 augustus 2009)

Lekker Pittig. Weg met de afschuwelijke kinder-cd's met elektronische eenheidsworst en mierzoete stemmetjes die in de meegrisbak van de drogist te koop worden aangeboden. Kinderen (en ouders) van nu willen kwaliteitsmuziek op de achterbank! Samba Salad maakt swingende opzwepende wereldmuziek voor kinderen. Zoals deze "Zingen op de achterbank 2".

Jantje kwartaalmagazine voor moeders Herfst 2008

Met Samba Salad heeft De Boulevard een topper op gebied kindermuziek. Samba Salad mag dan al flink wat jaren op de teller hebben, het enthousiasme lijdt niet aan slijtage. De groep heeft een missie. Goede kinderliedjes met goede Nederlandstalige teksten maken. Langzaam begint de erkenning te komen. Zo is Samba Salad opgenomen bij het wereldwijd verspreide compilatielabel Putumayo Kids.

Gerrit van den Hoven (Brabants Dagblad 14 augustus 2008)

Televisie, concertzalen, buurthuizen, scholen, overal en nergens heeft Samba Salad al opgetreden, als band alleen of samen met gerenommeerde orkesten zoals het Metropole Orkest. Spil in de groep zijn Rita Iny en Herman Link, die de groep in 1978 hebben opgericht...

De jury (*van de Rabobank Cultuurprijs 2008*) beoordeelt de groep als volgt: "Een optreden van Samba Salad maakt iedereen blij. Zij schotelen kinderen een bonte mengeling van onder andere flamenco, samba, jazz, salsa, pop en Afrikaanse muziekstijlen voor en maken die toegankelijk door hun vrolijke manier van presenteren. De interactieve wijze waarop zij hun muziek, dans en sketches brengen is daarbij hun sterkste troef. Niet voor niets doet instanties als Unicef en de Stichting voor het Gehandicapte Kind een beroep op deze Bergense groep. Wie ooit een voorstelling van deze groep heeft meegemaakt zal deze voordracht kunnen rechtvaardigen."

Redactie (AC / Noordhollands Dagblad maart 2008)

Ze maken zonder twijfel de allermooiste kindermuziek in Nederland. Deze zomer bestaan ze – net als Jeugdtheater de Krakeling – dertig jaar, daarom gaan Herman Link en Rita Iny met hun gevolg aan internationale topmuzikanten weer op tournee. Met hun aanstekelijke liedjes in Braziliaanse, Afrikaanse en oosters ritmes laten zij een wereld opengaan.

Redactie (Uitkrant maart 2008)

De wereldmuziek band en -theatergroep Samba Salad brengt Nederlandstalige liedjes voor kinderen in zonnige stijlen als flamenco, salsa, reggae, calypso en afro-swing. Teksten en muziek liggen goed in het gehoor, worden enthousiast gebracht en zijn ook voor volwassen zeker niet onplezierig om te beluisteren.

Redactie (Nbd/bibleon week 6, 2008)

De liedjes van Samba Salad nestelen zich in je hoofd en in je lijf, om er voorlopig niet meer uit te verdwijnen. Liedjes en liedbewerkingen van hun hand zijn al jaren tophits op de basisschool.

Melanie Scheepers (De Pyramide Sept. 2007)

De kracht van de voorstelling zit hem vooral in het plezier dat alle muzikanten uitstralen en de absurde draai die alle sketches krijgen. Bij Samba Salad wordt alles muziek. Zelfs een vaas met bloemen blijkt als muziekinstrument te gebruiken.

Sonja de Jong (Noord Hollands Dagblad 17 februari 2006)

De liedjes stralen een zorgeloos zomerse sfeer uit en de zwoele ritmes van salsa, kaseko, rumba-flamenco, reggae, afoché of baião geven je elastische benen.

Anita Twaalfhoven (Trouw 26 juli 2006)

